

ΤΑΞΗ: Γ' ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ

ΜΑΘΗΜΑ: ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ/ΓΕΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

Ημερομηνία: Σάββατο 23 Μαΐου 2020

Διάρκεια Εξέτασης: 3 ώρες

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

Θέμα Α

Οι συντάκτες του κειμένου 1 θεωρούν ότι η πανδημία του κορονοϊού είναι μια κατάσταση κρίσης που θέτει όλους τους πολίτες ενώπιον των ευθυνών τους. Προτείνουν, λοιπόν, να αναλογιστούν οι άνθρωποι τόσο την ατομική όσο και την κοινωνική τους ευθύνη. Γι' αυτόν τον λόγο θα πρέπει να αλλάξουν τον τρόπο σκέψης τους αλλά και συμπεριφοράς τους κάνοντας την αυτοκριτική τους. Πιστεύουν ότι θα ήταν καλό όλοι οι άνθρωποι να επαναπροσδιορίσουν το σύστημα αξιών τους για να είναι σε θέση να διαχειριστούν στο μέλλον ανάλογες κρίσεις.

Θέμα Β

Ερώτημα 1^ο

α. Λάθος

Το μέγεθος της διασποράς του ιού στην κοινωνία είναι πλέον στα χέρια όλων μας και από εμάς εξαρτάται αν θα μπορέσουμε να αποφύγουμε τον δρόμο της Ιταλίας. (1^η παράγραφος)

β. Σωστό

να αναλογιστούμε ατομικές και συλλογικές ευθύνες, (2^η παράγραφος)

γ. Λάθος

Είδαμε όμως σε χώρες ράφια να αδειάζουν από αυτούς που είχαν την αγοραστική δύναμη... (3^η παράγραφος : δεν αναφέρει σε όλες τις χώρες)

δ. Σωστό

Να κλείσουμε καταστήματα και επιχειρήσεις. Το επικροτήσαμε... (4^η παράγραφος)

ε. Λάθος

Την καθημερινότητά μας δυσκολευόμαστε να την αλλάξουμε. (4^η παράγραφος)

Ερώτημα 2^ο

Τεχνικές ευαισθητοποίησης και συγκίνησης του αναγνώστη :

α. Σχήματα λόγου όπως :

- *ασύνδετο* π.χ. Το επικροτούμε, το συμμεριζόμαστε, το θεωρούμε σοβαρό) λόγω συναισθηματικής φόρτισης και
- *προσωποποίηση* π.χ. Η Ιταλία στέλνει συνεχώς το μήνυμα ότι έπεσε θύμα της ανυπαρξίας της ατομικής και συλλογικής ευθύνης, ως στοιχείο εικονοποιίας.

β. *Ειρωνεία* : π.χ. αλλά οι δρόμοι, τα καφέ, τα εστιατόρια εξακολουθούσαν να είναι γεμάτα λες και δε συνέβαινε τίποτα, λες και τα σχολεία έκλεισαν για καλοκαιρινές διακοπές, ως μέσο πειθούς που προκαλεί τη συναισθηματική διέγερση.

γ. Περιγραφή :

- να κλείσουμε σχολεία, πανεπιστήμια και χιλιάδες άλλες δομές ... ιού
- οι δρόμοι, τα καφέ, τα εστιατόρια...γεμάτα ως μέσο πειθούς που συμβάλλει στην ευαισθητοποίηση του αναγνώστη.

Σημείωση: Αν ένας μαθητής αυτά τα τμήματα λόγου τα χαρακτηρίσει αφήγηση ως ενότητα θα πρέπει να το θεωρήσετε σωστό.

Ερώτημα 3^ο

α. Γλωσσικά στοιχεία που επιβεβαιώνουν τον πιθανολογικό χαρακτήρα του λόγου:

- Χρήση υποθετικών συνδέσμων (εάν δεν αντιμετωπιστούν, αν δημιουργήσουμε αντισώματα)
- Χρήση υποτακτικής (πιθανόν να κριθεί)
- Χρήση λέξεων που δηλώνουν πιθανότητα (πιθανόν να κριθεί)

Στοιχεία που επιβεβαιώνουν τον δυνητικό χαρακτήρα:

- Χρήση μporώ + υποτακτική (μπορούμε να)

β. Στοιχεία επικοινωνιακού χαρακτήρα στο Κείμενο 2

Επιτυγχάνει τον στόχο διότι αξιοποιεί στοιχεία προφορικότητας που εξυπηρετούν την επικοινωνία.

- Χρήση α' προσώπου (μου έρχεται στο μυαλό)
- Χρήση β' προσώπου (η ατομική σου ευθύνη)

- Εναλλαγή α' και β' προσώπου (*Δεν χρειάζεται πολλή σκέψη όταν έχεις να αντιμετωπίσεις τέτοιο κίνδυνο. Διαφωνώ.*)
- Χρήση ερωτήσεων (*Πόλεμος είπατε;*)
- Χρήση ευθέος λόγου («Η πρώτη ορμή...νίκης»)

Θέμα Γ

Ο λόγος στο κείμενο 3, είναι διδακτικός διότι το ποιητικό υποκείμενο προβάλλει ως ατυχείς τις επιλογές της γενιάς του αφού τις χαρακτηρίζει εξ αρχής εσφαλμένες (*Τι να σας μάθω από τα διδακτικά μου λάθη*). Χαρακτηριστική η χρήση του οξύμωρου σχήματος (διδακτικά λάθη) που δίνει έμφαση στην ανάγκη αυτές να μην επαναληφθούν, αλλά να αποφευχθούν. Εκτιμά ότι ο ευθύς μαθησιακός τους ρόλος θα ήταν πηγή συσκότισης και θα επενεργούσε αρνητικά στην προσπάθεια ιδανικής θεώρησης του κόσμου από τους νεότερους (*θολώνουν την όραση*) ενώ ταυτόχρονα επιστράτη την προσοχή στην έμφυτη τάση του ανθρώπου για βίαιη συμπεριφορά που συνιστά γενεσιουργό αιτία των σφαλμάτων (*στο θηριώδες κτήνος*).

Παράλληλα ο λόγος είναι προτρεπτικός διότι υποδεικνύει στον ακροατή /αναγνώστη μια συγκεκριμένη και σαφώς προσδιορισμένη στάση ζωής που θεμελιώνεται στη δυναμική ανάληψη πρωτοβουλιών επειδή θεωρεί ότι απαιτείται η προσπάθεια βελτίωσης του κόσμου που παραδίδουν οι παλαιότερες γενιές (*πάρτε τη τσακισμένη σκυτάλη*).

Ο λόγος του ποιητικού υποκειμένου είναι έκφραση σκληρής αυτοκριτικής, θεωρεί τη μεταμέλεια προσχηματική και αναποτελεσματική (*μια και οι συγγνώμες δεν ωφέλησαν ποτέ*) ενώ αντιλαμβάνεται ότι η συναίσθηση των λαθών με τη μορφή της επίγνωσης της πραγματικότητας είναι απαρχή προόδου με βάση πάντοτε τη δυναμική δραστηριοποίηση των επόμενων γενεών (*να έχετε καλό δρόμο*).

(Λέξεις 196)

Θέμα Δ

Τίτλος : *Η ατομική και κοινωνική ευθύνη*

Πρόλογος

Ο άνθρωπος όταν βρίσκεται αντιμέτωπος με έκτακτες καταστάσεις, οφείλει να δείξει ανάλογη στάση και συμπεριφορά. Η έξαρση της πανδημίας του κορωνοϊού σε ολόκληρη σχεδόν την υφήλιο απέδειξε ότι, αποτελεί υποχρέωση του ανθρώπου η ανάγκη να λειτουργεί κάτω από αίσθημα ατομικής και κοινωνικής ευθύνης με στόχο,

τόσο το ατομικό, όσο και το συλλογικό του συμφέρον. Ο άνθρωπος, όταν είναι τόσο ατομικά όσο και κοινωνικά υπεύθυνος, τότε μόνο μπορεί να οραματίζεται ένα ευοίωνο μέλλον και μια κοινωνία που θα έχει συνοχή και δεν θα θυμίζει σε τίποτα τη σημερινή που χαρακτηρίζεται από ανθρωπιστική κρίση, αλλά και από κρίση θεσμών και αξιών. Στη διαμόρφωση της έννοιας της ευθύνης στο κάθε άτομο, καίριο ρόλο διαδραματίζει και η οικογένεια αλλά και το σχολικό περιβάλλον.

Πιο συγκεκριμένα,

- **Η οικογένεια**, οφείλει από τα πρώτα στάδια της ανάπτυξης του ατόμου, να του εμφυσά την έννοια του συλλογικού και κοινωνικού συμφέροντος έναντι του ατομικού. Το κάθε μέλος της οφείλει να θέτει στο περιθώριο το δικό του προσωπικό όφελος έναντι των υπολοίπων και εάν υπάρχει ανάγκη πολλές φορές με αίσθημα ευθύνης, συλλογικότητας να θέτει τον εαυτό του στην πρώτη γραμμή των οικογενειακών εξελίξεων. Το άτομο πρέπει εντός του οικογενειακού πλαισίου, να αποκτά τα κατάλληλα εκείνα ιδανικά που θα τον καθιστούν προασπιστή της κοινωνικής σταθερότητας.

Αυτά μπορούν να επιτευχθούν,

- με κατανομή ρόλων και ανάληψη ευθυνών από μικρή ηλικία στους κόλπους της οικογένειας
- με διαρκείς συζητήσεις και εποικοδομητικό διάλογο αναφορικά με τον τρόπο διεκπεραίωσης των ευθυνών από τα μέλη και τον τρόπο υπέρβασης των αντιξοοτήτων που συναντώνται στη διάρκεια της υλοποίησης των στόχων που τίθενται
- **Το σχολείο**, από την πλευρά του, θα πρέπει να εμφυσά από την αρχή στους μαθητές την έννοια της δημοκρατίας και των αρχών που αυτή πρεσβεύει. Μια ουσιαστική καλλιέργεια του δημοκρατικού αισθήματος, οδηγεί το άτομο να επιθυμεί την ενασχόληση με τα κοινά μέσα από ειλικρινές ενδιαφέρον, αναλογιζόμενο τις ανάγκες των συνανθρώπων του, διεκδικώντας στην ουσία την ισότιμη θέση όλων στο πλαίσιο της κοινωνίας και θέτοντάς το προ των ευθυνών του. Ακόμη, το σχολείο οφείλει να καλλιεργεί στα μέλη του ηθικές αξίες με στόχο να αντιλαμβάνονται τα παιδιά από την αρχή του κοινωνικού τους βίου, ότι πρέπει και οφείλουν να είναι συμπαραστάτες με τους συμπολίτες τους και μέσα από ένα βαθύ αίσθημα συλλογικότητας να φροντίζουν τα αδύναμα μέλη και να τα προστατεύουν, αφού η αξία του ανθρώπου είναι ανυπέρβλητη. Το σχολείο αποτελεί ιδανικό χώρο για την ανάπτυξη της συλλογικότητας και της συνεργασίας άνευ διακρίσεων.

Αυτά μπορούν να επιτευχθούν,

- με την ενίσχυση του θεσμού των Μαθητικών Κοινοτήτων και τη δημιουργική ένταξη των Μαθητών σε συλλογικά ενδοσχολικά όργανα, στην προοπτική της κάλυψης των αναγκών της συμβίωσης στο σχολικό περιβάλλον, πχ. πρόληψη και περιορισμός αντικοινωνικών συμπεριφορών στο σχολικό περιβάλλον, διεκδίκηση αρτιότερων μαθησιακών συνθηκών κ. ά.
- με τη δημιουργία συνεργατικών ομάδων τόσο με τις διαδικασίες της συνεργατικής μάθησης όσο και με τη διοργάνωση κοινωνικών και πολιτιστικών δράσεων
- με την ενδυνάμωση των εκδηλώσεων αξιολόγησης και κριτικής, με τον έλεγχο της αποτελεσματικότητας στην πραγμάτωση των επιδιωκόμενων στόχων, μέσω των δημιουργικών συζητήσεων ανά τμήμα ή σχολική τάξη.

Επίλογος

Το συμπέρασμα που εύλογα προκύπτει από όλα τα παραπάνω είναι, το γεγονός ότι τόσο η ατομική, όσο και η κοινωνική ευθύνη είναι αλληλένδετες, για αυτό και όλοι οφείλουμε να προτάσσουμε το αίσθημα της ευθύνης, για να μπορέσουμε να έχουμε μια κοινωνία πολιτών που θα χαρακτηρίζεται από ανθρωποκεντρικό προσανατολισμό. Μπορεί να είναι δύσκολο στην σημερινή κοινωνία να πραγματοποιηθεί, αφού αυτή χαρακτηρίζεται από τον απομονωτισμό και τον εγωκεντρισμό, ωστόσο θα πρέπει όχι μόνο σε έκτακτες συνθήκες να θυμόμαστε την έννοια άνθρωπος, αλλά οι έννοιες της ευθύνης όχι μόνο της ατομικής αλλά και της κοινωνικής θα πρέπει να αποτελέσουν ασπίδα για τον καθένα μας αρχικά ατομικά, ώστε να εντυπωθεί και στο σύνολο της κοινωνίας συλλογικά. Η ευθύνη είναι λοιπόν σε πρωτοβάθμιο σκέλος ατομική και έπειτα κοινωνική. Όταν αυτό γίνει αντιληπτό από όλους τότε μόνο θα ζούμε σε μια κοινωνία ιδανική.